

Integrerad barnkonsekvensanalys för Mälaräng - Steg 3: Konsekvensanalys av samrådsförslag

Inom projekt Mälaräng har mål med fokus på barnperspektivet formulerats, med tydlig koppling till de tre huvudgrupperna (miljö & hälsa, boende & vardagsliv, trygghet & tillgänglighet), som enligt Stockholms stads metod integrerad barnkonsekvensanalys ska analyseras inom Steg 3 (konsekvensanalys). Här följer en sammanställning av de positiva och negativa konsekvenserna som planen kan medföra ur ett barnperspektiv. Beskrivningarna nedan är uppdelade utifrån de formulerade målen med avseende på barnperspektivet för projekt Mälaräng.

Inledning

Mälaräng omfattar området mellan Bredängstrafikplats och Strömsätravägen söder om Eksätravägen mot E4, Slättgårdsparken och Slättens förskola samt Bredängsvägen upp till Ugglemossevägen. I detaljplanen ska även prövas en flytt av befintlig bensinstation längs Slättgårdsvägen till södra sidan av E4 vid trafikplats Bredäng.

Gaturum och gång- och cykelstråk

Mål

"Gaturummen och gång- och cykelstråken ska upplevas trygga och säkra till och från viktiga målpunkter både på dygnets ljusa och mörka timmar."

Kommentar

Bebyggelsen föreslås placeras längs med gator, med entréer och lokaler i bottenvåningarna, vilket bidrar till ökad trygghet då gaturummen befolkas och aktiveras. Generellt vill unga människor gärna ha fler kvällsöppna verksamheter såsom kaféer, restauranger och "hängställen" som inte kostar pengar. Att planen föreslår en mer stadsmässig karaktär, liksom ett större utbud av kvällsaktiviteter, bedöms vara positivt ur ett barnperspektiv. Ett varierat utförande av bebyggelsens fasader kan bidra till att öka orienterbarheten för barn.

Eksätravägen och Slättgårdsvägen föreslås ges en mer stadsmässig karaktär med utrymme för gång- och cykeltrafikanter i gaturummet samt trädplantering. Detta signalerar och bjuder in till lägre fordonshastigheter vilket bidrar positivt till trygghetsupplevelsen. Gång- och cykeltunneln under Slättgårdsvägen tas bort och oskyddade trafikanter måste korsa vägen i plan istället, vilket också kan vara positivt ur trygghetssynpunkt.

Gång- och cykelstråk används flitigt av barn. Stråken är betydelsefulla offentliga rum och offentliga mötesplatser för barn. Barn rör sig ofta i grupp, de leker och har fokus på varandra. Utformningen av gångbanor, trottoarer, cykelbanor och cykelfält måste därför utgå från barns rörelsemönster och behov. Det innebär bland annat att gång- och cykelstråk i möjligaste mån ska vara separerade från varandra och från biltrafik. Det är positivt att gatorna föreslås utformas med utgång i behovet hos oskyddade trafikanter med hastighetssäkrade passager och funktionell separering mellan gång-, cykel-, och biltrafik. Det är dock viktigt att de utformas tillräckligt breda, trygga och säkra. Fordonshastigheter måste hållas låga och passager, där oskyddade trafikanter rör sig, måste hastighetssäkras till 30 km/h. Detta kan exempelvis göras genom upphöjningar av övergångsställen i kombination med att arbeta med olika materialval. Detta är extra viktigt för barn och deras möjlighet till rörelsefrihet och för att säkerställa detta krävs omsorgsfull utformning av trafikmiljöerna. Förlängd gröntid för gående vid korsningen Eksätravägen/Slättgårdsvägen och Bredängsvägen kan

övervägas. Övergångsstället bör även belysas i enlighet med Stockholms stads riktlinjer för att uppfylla krav på trafiksäkerhet och en tillgänglig miljö.

Gatorna mellan bostadsbebyggelsen, som förbinder Eksätravägen och Hantverksgången, planeras att utformas som gångfartsgator vilket innebär att fordonen kör på de gåendes villkor. En väl utförd utformning av dessa gator kan ge trygga gatumiljöer vilket är positivt ur ett barnperspektiv.

Trädrader på båda sidor om gatorna inom planområdet kan tydligt signalera hierarkin i gaturummet och bidra till en ökad trygghetskänsla samt förbättrad trafiksäkerhet. Vidare kan trädraderna bidra till förbättrad ljud- och luftmiljö genom att en del buller kan begränsas samt rena luften från avgaser. Något som inte bör förringas i planområdet med hänsyn områdets geografiska placering nära en större trafikled.

Det planeras endast för cykelbana på södra sidan om Eksätravägen och Slättgårdsvägen. För barn boende på norra sidan gatan finns ett parallellt cykelstråk med trafikseparerade tunnlar. Barnen boende på norra sidan kommer med största sannolikhet att nyttja denna till och från skolan samt Slättgårdsparken. Det är därmed viktigt att befintliga planskilda passager som behålls utformas så att de upplevs som trygga. Utöver att skapa breda gång- och cykeltunnlar med bra sikt kan ny belysning, ommålning eller utsmyckning av tunnlar med hållbara, tåliga material göra miljön mer intressant och ekonomiskt mer fördelaktig då kostnader för klottersanering och skadegörelse tenderar att minska.

Vidare saknas cykelbana på Hantverksgången samt på Bredängsvägen, söder om Eksätravägen, vilket är önskvärt för att binda samman cykelstråken i området. Det är även viktigt för barnens möjlighet att cykla trafiksäkert och tryggt, då det är viktigt att barnets ”hela resa” är trygg och säker. Sammanhängande gång- och cykelstråk skapar goda möjligheter för barn att på egen hand ta sig till skola, kompisar och fritidsaktiviteter. Ur trygghetssynpunkt är det eftersträfvansvärt att skapa så öppna ytor som möjligt med sikt åt alla håll, att cykelvägarna att plana och raka och gärna placerade intill övrig trafik och bebyggelse.

Park och natur

Mål

”Grönskan ska knyta ihop områdets alla delar med den omgivande parken och naturen. Målet är att få ett gott samspel mellan parken och naturen till bostäder, skola och förskola i området. Barnen ska känna sig trygga att ta sig själva till och vara i de olika miljöerna för park och natur.”

Kommentar

Mål för Slättgårdsparken är att parkmarken kan användas för flera olika funktioner, där några platser ska vara möjliga att utveckla för anlagd aktivitet. Det är positivt om parken ges olika typer av funktioner som kan tilltala barn i olika åldrar. Det kan också innebära att viktiga mötesplatser för barn och boende i området tillskapas. Den plana delen av parken har särskild potential att utvecklas till en plats för aktivitet för barn i olika åldrar. Vidare kan detta bli en mötesplats och aktivera och befolka parkområdet. Slättgårdsparken kan, med rätt utformning, bli en fristad för barn som inte har möjligheten att på egen hand vistas i sin närmiljö på grund av till exempel trafik. Med hjälp av växtlighet, varierad topografi och lekredskap kan området erbjuda barn som bor i huvudsakligen hårdgjorda områden möjligheter till mer varierad och fantasifull lek.

Barns lek varierar beroende på förutsättningarna. Barns lekar blir exempelvis mer könsneutrala när de leker i skog och natur jämfört med iordninggjorda och tillrättalagda lekplatser. Därför är det positivt att de nära och tillgängliga gröna miljöerna värnas.

För att parkmiljöerna ska tillgängliggöras för barn samt för att uppnå målet om att barnen ska kunna ta sig själva till de olika miljöerna själva så måste passager och stråk vara trygga och trafiksäkra. Trygghetsskapande och trafiksäkerhetshöjande åtgärder är till exempel belysning, att se till stråk aktiveras och befolkas och att samtliga passager hastighetssäkras.

Lek och aktivitet

Mål

”Området ska uppmuntra barnen till både aktiv rörelse och lugnare aktiviteter. Lekmiljöer och aktiviteter ska finnas i nära relation till bostäder, skola och förskola i området. Området ska ha många olika typer av aktivitetsplatser och målpunkter. Barnen ska känna sig trygga att vara själva, utan vuxens sällskap, i de olika miljöerna för lek och aktivitet.”

Kommentar

Det är positivt om skolgården och förskolorna ges tillräckligt stora ytor för att omfatta olika typer av mer intensiv och lugn aktivitet. Utöver park och naturområden planeras få övriga ytor för lek och aktivitet inom planområdet. Stor vikt bör sättas till att parkmark, förskole- och skolgårdar upplevs tillgängliga för alla även utanför skoltid.

Flickor och pojkar leker också på olika sätt, där pojkar generellt sett är mer utåtagerande, mer riskbenägna och mer högljudda än flickor. Pojkar tenderar att ta över platser som är gemensamma för pojkar och flickor. Det är viktigt att i den fortsatta planeringen särskilt bevaka att flickors intressen hanteras och ges utrymme i den offentliga miljön.

Skolor och förskolor

Mål

”Skolor och förskolor inom området ska upplevas trygga med funktionella gårdar som håller en hög kvalitet både vad gäller placering, innehåll och storlek.”

Kommentar

Det är positivt att förskolegården i stor utsträckning får en ordentlig utemiljö i direkt anslutning till verksamheten. Förskolegården är placerad i anslutning till Eksätravägen. Det blir därmed viktigt att studera möjliga åtgärder för att minska eventuell bullerpåverkan på barnens utomhusmiljö.

Förskolan och den nya skolan är placerade i närhet av grönområden vilket ger verksamheterna möjlighet att göra utflykter i närområdet. Den nya skolans skolgård är vänd inåt, bort från gatan, vilket är positivt ur ett barnperspektiv avseende trafiksäkerhet och buller. Skolgården blir i det minsta lagat med en yta på drygt 12 kvadratmeter per elev. Parallellt med att det finns få övriga lekplatser i området kommer att innebära att skolgården få en stor belastning. Det blir därmed viktigt vid utformningen av skolgården att planera för slitningsskador och hållbara material. Vidare är det positivt om planen medför att en del av den befintliga naturen inom skol- och förskolegårdarna behålls.

Bostadsgårdar

Mål

”Bostäderna ska ha gröna, funktionella och attraktiva gårdar för barn i alla åldrar. Barn ska känna sig trygga att vara själva utan vuxens sällskap på bostadsgården.”

Kommentar

Utformningen av bostadsområden är avgörande för barns rörelsefrihet som många gånger begränsas av att vuxna inte känner sig trygga. Bostadsgårdar bör finnas nära i anslutning till bostaden och utformas gröna, funktionella och trygga för alla åldrar samt utformas så att de blir överblickbara och solbelysta. Det är även viktigt med en tydlig gräns mellan privat och allmänt. Det finns en risk att de stora halvslutna gårdarna kan komma att upplevas som allmänna på grund av sin storskalighet och många och breda släpp/öppningar. Gårdarna bör ges sådan utformning att det blir tydligt vad som är privat och vad som är allmänt. Vidare är det viktigt med omsorgsfull utformning av gårdarna, så att de upplevs trygga och att ytor för olika funktioner inbjuder till lek och vistelse för barn i alla åldrar.

En negativ konsekvens av planen ur ett barnperspektiv är avsaknaden av bostadsgårdar för flerbostadshusen som ligger längs med Bredängsvägen i områdets norra del. Närområdet kring bostaden är mycket betydelsefull för små barn och deras förutsättningar till lek, fysisk aktivitet och utveckling. De behöver därför från bostadsgården eller närlekplatsen kunna se föräldrarna i fönstret eller på balkongen. Bostadsgårdarna direkt söder om Eksätravägen planeras bli stora och halvslutna. Trygghetsaspekten på dessa bostadsgårdar blir viktig i kombination med att planera för ytor avsedda för olika funktioner såsom plats för lek och vistelse för barn i alla åldrar.

Ramböll 2017-08-30

Eva-Lena Nilsson

Anthön Georgsson